

AARDRIJKSKUNDIG
WOORDENBOEK

DER

NEDERLANDEN,

BIJEENGEBRAGT

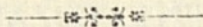
DOOR

A. J. van der Aa,

ONDER MEDEWERKING VAN EENIGE VADERLANDSCHE
GELEERDEN.

DERTIENDE DEEL.

A A N H A N G S E L.

TE GORINCHEM, BIJ
J. NOORDUYN EN ZOON.

1851.

* NEDER-WAARD (HET NIEUWE-WATERSCHAP-VAN-DEN-) is een der twee waterschappen van den *Nederwaard*, in den *Alblasserwaard*, prov. *Zuid-Holland*.

NEDERWAARD (HET OUDE-WATERSCHAP-VAN-DEN-), een der twee waterschappen van den *Nederwaard*. Zie GRAAF-EN-ALBLAS (WATERSCHAP-VAN-DE-). W.

* NEDERWETTEN. Bl. 58. Het telt 490 inw. — Reg. 25, staat: laatste omwenteling, lees: omwenteling in het laatst der vorige eeuw, NEDERWOUD, buurs., prov. *Gelderland*, gem. en 1½ u. N. W. van *Ede*, ½ u. W. van *Lunteren*, waartoe het behoort; met 48 h. en 420 inw.

* NEEDE bevat behalve het d. *Neede*, het geh. den *Ruwenhof* en de buurs. *Hoonte*, *Noordijk*, *Loghuizen*, *Broeke* en *Achternveld* en het geh. *Rietmolen*, dat tot de buurs. *Broeke* behoort; en heeft 4516 bund. 14 v. r. 35 v. ell. belastbaar land. Men telt er 409 h., bewoond door 475 huisgez., uitmakende eene bevolking van ruim 2700 inw. — De weefschool van *calicots* bestaat niet meer, doch er zijn 6 fabrieken waarin *calicots* worden vervaardigd. De *Herv.*, die er ruim 2270 in getal zijn, maken met die uit de buurs. *Marktveld*, gem. *Diepenheim*, prov. *Overijssel*, eene kerk. gem. uit, welke ongeveer 2560 zielen, onder welke ruim 1520 *Ledematen* telt. — Het d. *NEEDE* is in de laatste tijden door het bouwen van eenige deftige huizen zeer in aanzien toegenomen. De *Herv.* kerk, welke voor de *Reformatie* aan de *H. CECILIA* was toegewijd, werd, wegens bouwvalligheid, den 17 Augustus 1845 gesloten en vervangen door eene nieuwe, ter zelfder plaatse, welke tegen den ouden toren steunt en waaraan de eerste steen werd gelegd den 7 Julij 1846, terwijl zij den 9 Januarij 1848 werd ingewijd. Het gebouw is doelmatig ingerigt en munt uit door edelen eenvoud en smaakvolle sierlijkheid en strekt den ontwerper *J. B. van Zalingen*, Opzigter bij den *Waterstaat*, tot eer. Meermalen betoonden de leden dezer kerk. gem. hunne belangstelling in de godsdienst door het geven van zoodanige geschenken, welke de uitoefening daarvan niet minder luister dan plegtigheid bijzetten. — Nabij dit dorp lagen vroeger de h. *Tengnagel* en *Welmerink* of *Bulehuis*. Thans heeft men er nog het h. de *Kamp*, vermoedelijk gebouwd ter plaatse, waar *Tengnagel* gestaan heeft.

* NEEDE-EN-RIETMOLEN telt 770 zielen en ruim 500 *Communicanten*. — Tot deze stat. behooren de *Overijsselsche* buurs. *Brummelo* en *Langelo*, het laatste echter slechts gedeeltelijk.

* NEEDERBERG (DE) ligt 10 min. N. van *Neede*, en is 70 ell. hoog.

* NEEL-JANS-PLAAT. Reg. 7, staat: *Burghuizen* lees: *Burghsluis*

* NEER, gem., bevat mede de geh. *Vlaas*, *Venne* en *Winkelmolen*. — Reg. 6, staat: *Waag* lees: *Waay* — In de noot (1), staat: *WEDELIMUS*, lees: *WENDELINUS*,

* NEERHEIDEN is van alle zijden in de velden gelegen en telt 225 inw.

NEERIJNEN, d., prov. *Gelderland*. Zie *IJNEN* (NEER-). W.

* NEERSTRAAT, gem. *Bakel-en-Milheze*, ligt ¼ u. N. W. van *Bakel*. Men telt er 14 h. en 60 inw.

NEGARA-WANGI (WELRIEKEND LAND), d. in *Oost-Indië*, op het eil. *Java*, resid. *Preanger-Regentschappen*, reg. *Bandong*, 5 u. van *Tjanjor*, in dicht geboomte verscholen. — Het heeft eene zoogenaamde *pasanggrahan* (verblijf voor reizigers om te kunnen overnachten). De koude, welke men er gevoelt, maakt soms eenen goeden overjas zeer noodzakelijk. De thermometer teekent er somtijds 51° FAHR.

NEGORRO, d. in *Oost-Indië*, op het eil. *Java*. resid. *Soerabaja*.

* JERSEKE, JERSEKE-DAM, JERSIKE, JERSIKE-DAM, lees: IERSEKE, IERSEKEDAM, IERSEKE, IERSEKE-DAM.

* IERST, YRST of EERST was het *Eerste* of *ierste* kasteel der Heeren VAN BUCKHORST; doch toen zij, in 1233, in opstand waren tegen Bisschop OTTO II, werd het door dezen tot den grond toe verwoest, met uitzondering van eenen steenen toren, waarop deze Heeren op Overijssels grondgebied, te Zalk, een nieuw kasteel bouwden, onder den naam van BUCKHORST, terwijl zij hun *Eerste* kasteel EERSTE of YERSTE-HUIS bleven noemen. In het jaar 1805 is de landman MEULMAN door aankoop eigenaar geworden van den ondergrond en de regten der havezathe, bestaande onder anderen in de vrije uitoefening der konijnenjagt onder Buckhorst, met de korentienden en ook eenige koescharen; van de oude gebouwen zijn de stallingen nog aanwezig, overigens staat er thans eene knappe boerenwoning. Een daartoe behoord hebbende erve, groot 122 bund., wordt in eigendom bezeten door den Heer RUDOLF FLORIS CAREL BARON BENTINCK TOT SCHOONHETEN, woonachtig op Schoonheten.

* JERUSALEM, voorm. kloost. buiten *Utrecht*, reg. 7, staat: MATTHEUS lees: MATTHAEUS

* IJ (HET). Bl. 66. Van waar deze riv. haren naam ontleent is niet stellig uit te wijzen, doch het komt waarschijnlijk van den wortel, *aa*, *ee* (water), bij verwisseling der klinkletters — De IJdijken te Amsterdam liggen 2,68 ell. boven A. P. — Bl. 67, reg. 6, staat: D. MENTS lees: D. MENTZ

IJKEHAAR, geh., prov. *Drenthe*. Zie EKEHAAR W.

IJKEMA of IKEMA, b., prov. *Groningen*, arr. en $3\frac{1}{2}$ u. N. W. van *Groningen*, kant. en $1\frac{1}{2}$ u. N. van *Zuidhorn*, gem. en $\frac{1}{2}$ u. W. van *Oldehove*; met 13 h. en 100 inw.

* IJNEN (NEER-), heerl., wordt thans in eigendom bezeten door den Heer HANS WILLEM BARON VAN AYLVA VAN PALLANDT, woonachtig te NEER-IJNEN. — Deze heerl. beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 615 bund. 43 v. r. 36 v. ell., waaronder 615 bund. 20 v. r. 45 v. ell. belastbaar land. Men telt er 66 h., bewoond door 72 huisgez., uitmakende eene bevolking van 420 inw., onder welke 7 R. K. de overige allen Herv. De dorpschool wordt gemiddeld door 60 leerlingen bezocht. — Het d. NEER-IJNEN ligt $\frac{1}{2}$ u. Z. van *Waardenburg*.

* IJNEN (NEER-), voorm. adell. h., ligt $\frac{1}{2}$ u. van *Waardenburg*, in het d. *Neer-IJnen*. — De daartoe behoord hebbende gronden, worden in eigendom bezeten en bewoond door den Heer HANS WILLEM BARON VAN AYLVA VAN PALLANDT.

* IJNEN (OP-). Het d. ligt op $51^{\circ} 49' 44''$ N. B. $22^{\circ} 58' 1''$ O. L.

* IJNEN (POLDER-VAN-NEER-) staat onder het bestuur van twee Poldermeesters en eenen Secretaris. — Reg. 7 staat: Pakkedelle-Klooten, lees: Pekkedelle-Klooten, — Reg. 8 staat: het Snellevoet, lees: het Snelleveld,

* IJPELAAR (HET HUIS-TE-) is een groot, doch eenvoudig vierkant gebouw, door groote dreven omringd. — Reg. 11 staat: tusschen Emelenburge-Ijpelaar, lees: tusschen Emelenburg en de Ijpelaar.

IJPELAAR (DE KLEINE-), buit., prov. *Noord-Brabant*, arr. en 1 u. Z. Z. W. van *Breda*, kant. en $\frac{1}{2}$ u. N. O. van *Ginneken*, gem. *Ginneken-en-Bavel*, in het geh. *Ijpelaarseinde*, aan den weg van *Bavel* naar *Breda*. — Deze buit., waarvan het fraaije heerenhuis gedeeltelijk door eene gracht omgeven is, is een eigendom van Mevrouw de weduwe J. S. V. DE BRUYN, die het des zomers bewoont.